

Győzött a forradalom

Február 25–26-án (most: március 10–11) a sztrájk teljesen általánossá vált. Mindkét napon a sztrájkolók száma 300 ezer felett volt, s ez meghaladta a főváros proletariátusának kétharmad részét. A mozgalomban a vezető szerepet a nagyüzemekben koncentrált munkások játszották. A munkáskörletekben 25-én lefegyverzik a rendőrséget, a telefonösszeköttetés megszünik a központtal. Az általános sztrájkhoz csatlakoznak a szolgáltató iparágak dolgozói. A fővárosban leáll az egész forgalom. A munkásoktól csatlakoznak a demokratikus érdekművelők, az egyetemi hallgatók, számuk kb. 15 ezer fő. A sztrájkolók és tüntetők oldalára állt az értelmiség egy része is.

A cári hatóságok utolsó erőfeszítései nem tudják megfélemlíteni a proletariátust. Tömeges letartóztatás, a fölvonulók közé lönek, a kozákok kardlapozzák a tüntetőket. A város különböző pontjain több ízben véres összeütközés történt.

A Bolsevik Párt irrodája február 25-én elhatározta, hogy nem elégséges csupán a hadseregnek a megnyerésért felvilágosító munkát folytatni, hanem emellett szükséges az általános sztrájkot fegyveres felkeléssé tovább fejleszteni. Ennek érdekében fel kell fegyverezni a proletariátust.

A kaszárnyákból kivételezett, vagy még ott tartózkodó katonaság magatartásától függ a harc kimenetele. Már 24-én, 25-én is a katonák megintogtak, néhány helyen a tüntetők oldalára álltak, azonban akarva, akaratlanul a csendőrséggel működtek együtt.

Február 26-án (március 11) a fegyveres felkelésbe átcsapó hatalmas mozgalom Pétervárt katonai táborra változtatja. A város fontosabb pontjait, utcakereszteződéseket, a Néva hidjait megszállta a katonaság, a csendőrség. A többszörösen megerősített fegyveres kordonon a tüntetők mégis a város központjába jutnak. A fegyveres harc elkerülhetetlen, az utcákat terek munkások vére öntözi.

A csendőrség, rendőrség kegyetlenkedése a munkások bátor állhatatos kiállása, a katonák körében végzett felvilágosító munka, változott hozott a katonaság további magatartásában.

A munkáskörletekben 27-én délelőtt lefegyverzik a fegyveres járőröket, elfoglalják a tölténygyárat és a hadianyagraktárt. 27-ére virradóra három ezred katonaságra állt át a bolsevikok vezető felkelőkhöz, akik lefegyverzik és megölik tisztjeik egy részét, majd a többi kaszárnyákba vonulnak. Dél tájban elfoglalják a központi fegyvertárat, ahonnan 40 ezer puskát és 30 ezer pisztolyt adnak át a munkásoknak. E napon megszállhatatlan mennyiségű fegyver „tűnt el” az egyes ezredek közül. A nap folyamán és 28-án virradóra, a pétervári helyőrség kétharmadát, 130 ezer katonára a felkelőkhez csatlakozott. Mindez elérhetetlen lett volna a Bolsevik Pártnak a hadseregben folytatott több éves munkája nélkül.

Este a város legforgalmasabb pontjai a munkások és katonák kezében voltak. Hatalos tábornok minden erőlködése kudarcba fulladt. Később ő maga beismeri: „A csapatok fokozatosan szétesedtek és átálltak... elhagyva fegyverüket.”

Este az utolsó cári kormány minisztereit letartóztatták, a politikai foglyokat kiszabadították.

A Bolsevik Párt irrodája kiáltványt bocsátott ki Oroszország polgáraihoz, melyben tudatta az önkényuralom megdöntését, a forradalom győzelmét. Felhívott forradalmi kormány létrehozására,

a nagybirtok kisajátítására. A kiáltvány hangoztatta a nemzetközi proletár összefogás szükségességét, a világháború gyors befejezése érdekében. A párt egy másik felhívásban a szovjetek megalkotását sürgette.

Míg a Bolsevik Párt vezetői a felkelés sikeres megvalósításán fáradoztak, a kispolgári pártok vezetői — mensevikok, eszerek — megalkotották a szovjetek küldötteiné ideiglenes tanácsát, s a vezetést ők szereztek meg. Este 9 órakor megnyílt a pétervári szovjet első ülése. Bár az 50 küldött közül döntő többségben a kispolgári pártok voltak, mégis ezen az ülésen nagyjelentőségű határozatok születtek. Elhatározták a munkásmilizia, katonai bizottság felállítását, az állami bank és pénzverde ellenőrzését, az önkényuralmat támogató újságok betiltását.

A Dumában csoportosult burzsoá ellenzék ekkor meg arra kéri a párt, hogy engedélyezze a Duma üléseinek megtartását, s egyben figyelmezteti a kormány teljes dezorganizálására, megjegyezve, hogy „a tisztakat kivézik és a polgárháború kirajzolódik. Holnap már késő lehet”. A burzsoázia még mindig reménykedik a cár belátásában. Mégis kénytelenek létrehozni a Duma ideiglenes bizottságát, amely felhívásában rendre és nyugalomra intett. A burzsoázia politikai akarata ellenére sodródtak az eseményekbe.

Február 27-én (a mai napon: március 12-én) győzött a polgári demokratikus forradalom, a cárizmus sorsa végleg megpecsételődött. A forradalom végrehajtója a Bolsevik Párt által vezetett, a parasztsággal és más demokratikus erőkkel szövetséges oroszországi proletariátus volt.

Április 1-én indul a SZOT tüzelőakciója

A SZOT tüzelőutalványok bevételeit a tüzelőkereskedelem — szokás szerint — április 1-én kezdi meg. Az idén a SZOT tüzelőakcióban 1,4 millió utalványt adnak ki, összesen 850 millió forint értékben, s ez mintegy 230 000—240 000 vagon tüzelőanyagot felel meg. A tavalyinál százezerrel több nyugdíjas kaphat utalványt. Az akcióban körülbelül minden harmadik dolgozónak jut kedvezményes utalvány. A tavalyi gyakorlatnak megfelelően 600 forintos egységű szén és brikett utalványokat bocsátanak ki. A 880,50 forintos utalványokra tűzifa és kokszt vásárolható. Míg a nyugdíjasok szén és brikett utalványának ára 504 forint, a tavalyival szemben kedvezmény, hogy a 600 forintos utalványokra a készlettel függően fát, illetve kokszt is adnak azoknak, akik ehhez megfelelő igazolással rendelkeznek.

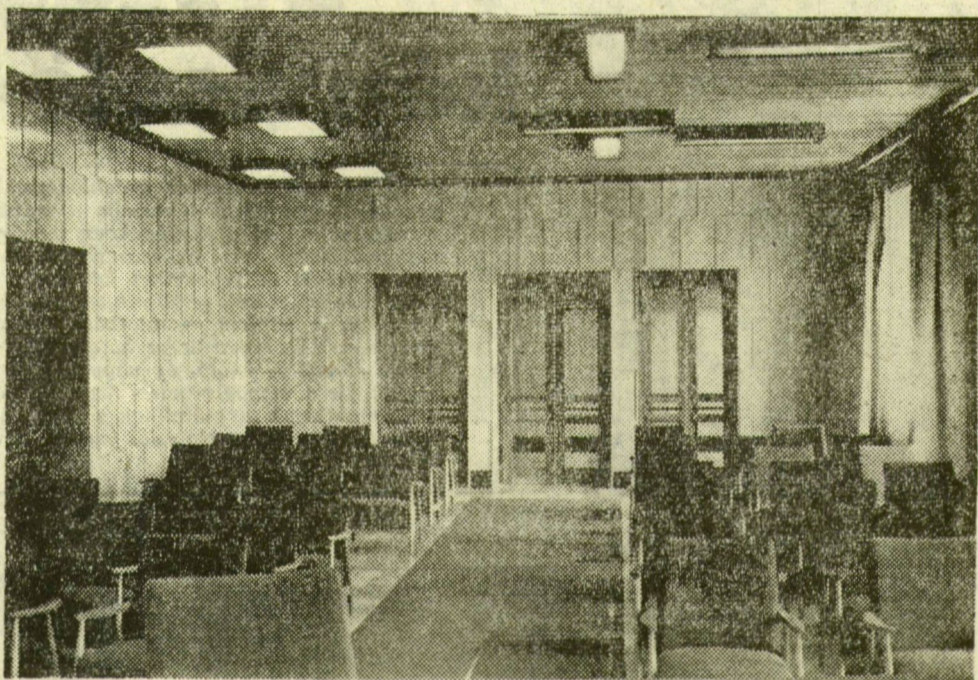
A tájékoztatás szerint kedvezményes utalványokra is teljes a tüzelőválaszték, s vevők a mindenkori készletektől függően vásárolhatnak hazai és külföldi szenet, hazai és német brikettet. A nyugdíjasoknak még azaz is kedveznek, hogy a korábbi júniusi és a tavalyi május 1-én kezdés helyett már április 1-től beválthatják utalvényeiket.

Kedvezményes tüzelőakció a tavalyhoz hasonlóan legkésőbb szeptember 30-án befejeződik. (MTI)

Fásítási hónap

A március 10—április 10 között megrendezésre kerülő hagyományos fásítási hónap alkalmából a hét végén országsszerte hozzáfogtak az úgynevezett erdőn kívüli fásítási munkákhoz. A tavaszi telepítési időnyben évente átlagosan 30 millió facsemetét ültetnek el.

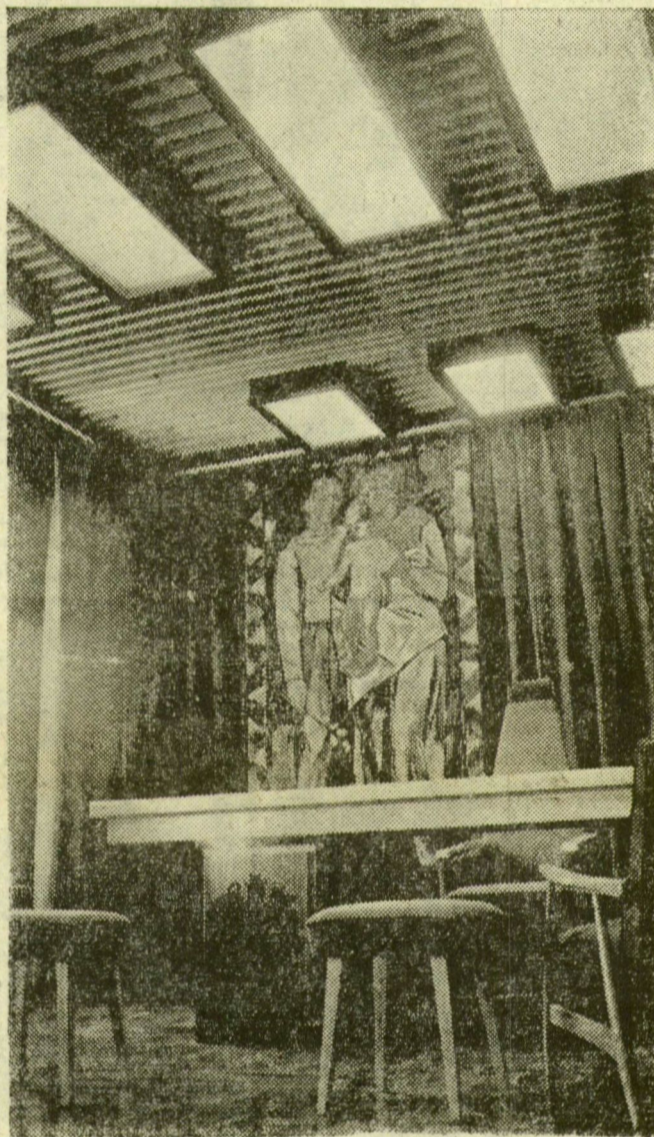
Új házasságkötő terem

A házasságok ezentúl a városi tanácsház magasföldszintjén, az új házasságkötő teremben köttetnek Szegeden. Az avatás ugyan csak pénteken lesz, mégpedig hetes névadó ünnepséggel, de már minden elkészült tehát bemutatjuk.

A városháza baloldali kapuján lehet feljutni az I. kerületi tanács anyakönyvvezetőjének új rezidenciájába. A házasulandók és a halálozás miatt érkezők más-más helyiségben intézhetik a bejelentést. Helyben van az irattár, külön bejárat van a pincében lévő tűzbiztos raktárba, ahol a régi anyakönyveket őrzik majd.

A házasságkötő terembe (fekvő kép) a közönség az előcsarnokon és a gyülekező szobán át juthat be, az ifjú pár az anyakönyvvezető szobájából. Innen egy kis öltözőszoba is nyílik, hogy a menyasszony megigázhassa ruháját, haját, mielőtt a nyilvánosság elé lép. A terem 15×7 méteres. Padlóját sűrű kemény mészkő borítja, oldala, mennyezete lakko-

(Somogyi Károlyné felvétele)

zott fenyőfa, illetve textil, igazán szép, ünnepélyes környezetben.

A szegedi házasságkötő terem pompájával és nagyságával vetekszik a budapesti Szabadság téri központi házasságkötő teremmel. Az IKV fiatal mérnöke, Báló László tervezte, kitűnő ízléssel, és hozzáértéssel. A tanácsháza belső rekonstrukciója révén hozták létre, megfelelő a régi kívánságnak. A háttérben lévő góbelin Szurcsik János műve, ideiglenes, a későbbiekben Engels József ötvösművész életfaja díszíti majd a termet.

F. K.

Az igaz hazafiság példaképe

Hatvan éve született Kilián György

Kilián György, a magyar nép, a kommunista párt bátor fia most töltené be 60. életévét, ha életét 1943-ban ki nem oltja a gyűlölt fasiszta ellenség. Kilián György 1907-ben született. Szerszámlakatosként szabadult fel, 18 éves korától vett részt a vasas ifjúsági mozgalomban. Kétéves mozgalmi tevékenység után már méltónak találták arra, hogy felvegyék a Kommunista Ifjúsági Szövetségbe. Rövidesen párttag is lett. Az Egyesült Izzó munkásként szerkesztette a párt illegális üzemi lapját, a Vörös Tungsramot. Néhány év múlva a KIMSZ országos titkárává választották. Vezetése alatt hatalmasat fejlődött a halálraüldözött ifjúsági mozgalom, és a szerkesztésében megjelenő újságja, az Ifjú Proletár is. Volt idő, hogy a letartóztatások miatt a lap nem tudott megjelenni. Ekkor néhány Egyesült Izzóbeli kommunistával együtt éjjel a pincében írták és állították elő az újságot, amelyről Horthyék már azt hitték, hogy megfojtották. Többször letartóztatták, évekig volt börtönben, de szabadulása után mindig visszatért a mozgalomba. A zaklatások azonban annyira megokasodtak, hogy helyzete a mind durvábban fasiszálózó Horthy-Magyarországon tarthatatlanná vált. A párt ezért utasította, hogy hamis útlevelemmel Lengyelországon keresztül menjen a Szovjetunióba, és ott dolgozzon tovább a magyar párt érdekében is.

Amikor a hitleri hadsereg megtámadta a Szovjetuniót, már közel két éve dolgozott a szocializmus országában. Ez idő alatt több ízben kérte, küldjék haza ismét illegális pártmunkára, az ellenállás megszervezésére. Amikor a fasiszta csapatok átlépték a szovjet határt, Kilián György a moszkvai II. számú őrágyár kiváló munkása volt. Azonnal jelentkezett a szovjet hadseregbe. Jelentkezését elfogadták. Röviddel bevonulása után így írt szeretteinek: „Végtelenül büszke vagyok arra, hogy a Vörös Hadsereg egyenruháját hordom és fegyverrel a kezemben küzdhetek a Szovjetunióért és a magyar nép szabadságáért. Most fizetni fogok az éhezéért, a nyomorúságért, amelyet a fasiszta uralom alatt kénytelen voltam elviselni”. E gondolatoknak megfelelő szorgalommal vette ki részét az erőltetett ütemű katonai kiképzésben, amely az ejtőernyős szol-

gálatot is magába foglalta. Rövid idő alatt elsajátította az ellenség hátában végzendő forradalmi tevékenység és harc tudnivalóit. 1943. július 25-én indult a különleges építész repülőgéppel a front felé. Minszk—Mazovszkij térségében, a német csapatok hátában többedmagával kiugrott a gépből. Társaival együtt jelezte a földről a gép pilótájának, hogy sikeresen leereszkedett. Lengyelországban megtalálta az ott tevékenykedő partizánokat és nyomai egészen Varsóig vezetnek. Itt azonban elmosódnak a nyomok.

Életrajzírója — Lukács Imre — a halvány adatok és feltételezések alapján írta meg utolsó ütközetét, amelyet egy ismeretlen lengyel partizán és egy kárpátaljai fiatalasszony, Turjanica Anna társaságában vívott meg a nagy többségben levő német fasisztákkal szemben.

„Olyan helyet találtak, ahonnan minden irányba kiláthatnak. Pontosan cölözva lőttek. A tárbán alig néhány töltény maradt. Négy kéziránát: a végső tartalék. Kilián ekkor felemeli a kezét, lendületet akar venni, hogy az egyik kéziránát a németek közé hajítsa. Mielőtt eldobhatná, fény villán és nyomban vad robbanás hallatszik. Egy német kéziránát száll közéjük, majd még kettő. A robbanások ereje a sziklát is megmozgatta. Kilián György és Turjanica Anna élettelen teste a sziklatörmekkel együtt zuhant le a szakadéka...”

A biztos valóság azonban csak az, hogy Varsó alatt örökre nyoma veszett. Lehet, hogy Lengyelországban, de talán már itthon esett el, szemtől szemben az ellenséggel. Korai halála — akármilyen fájdalmas is — méltó befejezése volt egy életpályának, amelyet maga választott, mert ezt látta az egyedüli becsületes ember útnak.

Ha élne, építő, dolgozó évtizedek után talán most készülné nyugdíjba menni. Hatvanadik születésnapján azonban nem tiszteleghetünk még nyughelye előtt sem, hiszen valahol jeltelen sírban pihen, talán sohasem fogjuk földi maradványait megtalálni. De úgy emlékszünk rá, mint kiváló magyar hazafira, aki a legsötétebb években is hiven ki tudta fejezni népének, osztályának igazi akaratát.

MATÉ GYÖRGY